

دعای روز هفدهم

اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيهِ لِصَالِحِ الْأَعْمَالِ وَاقْضِ لِي فِيهِ الْحَوَائِجَ وَالْأَمَالَ يَا مَنْ لَا يَحْتَاجُ
إِلَى التَّفْسِيرِ وَالسُّؤَالِ يَا عَالِمًا بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
الطَّاهِرِينَ:

خدایا مرا در این روز به اعمال صالحه راهنمایی کن و حاجت‌ها و آرزوهایم را بر
آورده ساز، ای کسی که نیازمند به شرح و سؤال بندگان نیستی، ای خدایی که
ناگفته به حاجات و به سرائر خلق آگاهی. درود فرست بر محمد و آل اطهار او.

ترجمه منظوم دعا

ای خدا ای رب رحمن و رحیم	ای خدا ای خالق عرش عظیم
رهنمایی کن تو ما را این زمان	سوی شغل خوب و راه مستقیم
صالح اعمال را آرم به جای	کارهای نیک را باشم ندیم
آرزوهایم تو می‌دانی و بس	جز تو کس نبود به حاجت‌ها علیم
بر در لطفت مقیم و معتکف	همچو باب غار و اصحاب رقیم
تا بر آید حاجتم از فضل تو	یا غنی و یا وفی و یا حکیم
نیستی محتاج تفسیر و سؤال	عالمی بر حال اشخاص فهیم
ای تو دانا بر جمیع آنچه هست	در میان سینه‌ها مطلب مقیم
حاجت این عبد محتاج ذلیل	باغ فردوس است و انواع نعیم

فقره اول دعا: طلب هدایت

اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيهِ لِصَالِحِ الْأَعْمَالِ:

خدایا مرا در این روز به اعمال صالحه راهنمایی کن!

در فقره اول دعای امروز از خداوند متعال هدایت و راهنمایی به سوی اعمال صالح
را خواستار شده‌ایم. برای هدایت دو معنای کلی بیان شده است:

۱. هدایت تکوینی:

هدایت تکوینی، تمام موجودات عالم هستی را در بر می‌گیرد. خدای متعال در یک نظام قانونمند و حساب‌شده هدایت و رهبری موجودات جهان هستی را بر عهده دارد، قرآن کریم در این زمینه می‌فرماید:

«قَالَ رَبَّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ حَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى»^۱ پروردگار ما همان کسی است که همه چیز را آفریده و سپس آن را هدایت می‌کند.

۲. هدایت تشریحی:

هدایت تشریحی به وسیله پیامبران و کتاب‌های آسمانی و ائمه عَلَيْهِمُ السَّلَامُ صورت می‌گیرد و انسان‌ها با تعلیم و تربیت آنان در مسیر تکامل پیش می‌روند. «وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا»^۲ برای آنها راهنمایی قرار دادیم که به فرمان ما مردم را هدایت می‌کنند.

مراد از هدایت در دعای امروز این قسم از هدایت است؛ یعنی هدایت تشریحی.

مفهوم عمل صالح

عمل صالح مفهوم روشنی دارد که چندان نیاز به توضیح ندارد و ما در زبان فارسی به آن «عمل نیک» می‌گوییم و قرآن در مواردی آن را در مقابل «عمل سوء» قرار داده و از این طریق تفسیر آن را به «عمل نیک» تأیید کرده؛ مثلاً در سوره فصلت آیه ۴۹ و سوره «جاثیه» آیه ۱۵ چنین می‌فرماید:

«هر کس کار نیک انجام دهد، به سود خود و هر کس کار بد انجام دهد، به زیان خود انجام داده است». نه تنها در این دو آیه، عمل صالح در برابر «عمل سوء» قرار گرفته؛ بلکه در سوره‌های نساء آیه‌های ۱۲۳ - ۱۲۴، انعام آیه ۵۴ و جاثیه آیه ۲۱ چنین تقابلی مطرح شده است و برای انسان جای شک باقی نمی‌ماند که عمل صالح همان عمل نیک است که ضد «عمل بد» می‌باشد.

آثار عمل صالح:

شناخت آثار هر پدیده‌ای در شناخت بهتر آن تأثیر انکارناپذیری دارد. افزون بر آنکه در دستورهای تربیتی و اخلاقی شناخت آثار مثبت آنها از مهم‌ترین مشوق‌ها برای مخاطبان محسوب می‌گردد، عمل صالح نیز از این قاعده مستثنی نیست. قرآن درباره

۱. طه: ۵۰.

۲. انبیاء: ۷۳.

ثمرات و نتایج عمل صالح در دو مرحله سخن می‌گویند که یکی مربوط به سرای جاودان و دیگری مربوط به این جهان مادی است.

الف) آثار اخروی عمل صالح

از نظر نخست یادآور می‌شود که تمام کارهای نیک به صورت سرمایه‌های جاودان درآمده و در صندوقی نسوز ذخیره می‌گردد.

چنانچه می‌فرماید: «وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِأَنْفُسِهِمْ يَمْهَدُونَ»^۱: هر کس عمل نیک انجام دهد، برای خود ذخیره می‌سازد.

قرآن همچنین در بیان تأثیر عمل صالح در نیک‌فرجامی و حیات اخروی، آثار زیر را برشمرده است:

۱. پاداش آنان در نزد خداست: «وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ»^۲.
۲. پاداش نیکو برای آنان است: «مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جِزَاءُ الْحُسْنَى»^۳.
۳. امنیت از ترس‌های قیامت: «وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا»^۴.

۴. آنها داخل بهشت می‌شوند: «وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ»^۵.
۵. امید است از رستگاران باشند: «فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ»^۶.

۶. پاداش مضاعف: «... إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ لَهُمْ جِزَاءُ الضَّعْفِ بِمَا عَمِلُوا...»^۷.

ب) آثار دنیوی عمل صالح

و اما از نتایج دنیوی عمل صالح که قرآن به آنها پرداخته است، می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد.

۱. روم: ۴۴.
 ۲. بقره: ۶۲.
 ۳. کهف: ۸۸.
 ۴. طه: ۱۱۲.
 ۵. مریم: ۶۰.
 ۶. قصص: ۶۷.
 ۷. سبأ: ۳۷.

۱. تکامل ایمان:

شکی نیست که عمل صالح زائیده ایمان به خدا و سرای دیگر است و فزونی عمل نیک، به قدرت ایمان بستگی دارد و فردی که سرلوحه زندگی او را آیه: «مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ»^۱ تشکیل می‌دهد، در صفحات زندگی او اعمال صالح به صورت بی‌شمار خودنمایی می‌کند.

۲. زندگی پاکیزه:

قرآن در این باره می‌فرماید:

«مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً»^۲

هر کس عمل نیک انجام دهد در حالی که مومن است، خواه مرد باشد یا زن، به او زندگی پاکیزه می‌بخشیم و پاداش آنها را به بهترین اعمال که انجام می‌دهند، می‌دهیم.

۳. نورانیت و روشنی:

در حالی که خود ایمان، نور و روشنی‌بخش است؛ ولی ضمیمه‌شدن عمل صالح به آن، مایه درخشندگی بیشتر آن می‌گردد و انسان در زندگی از جهات مادی و معنوی بصیر و روشن‌تر می‌گردد.

در آیه ۱۱ سوره طلاق آمده است: «لِيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَ...»: «پیامبری را برای شما برانگیختیم که آیه‌های روشن‌گر خدا را برای شما تلاوت کند تا افراد با ایمان و نیکوکار از تاریکی به روشنایی گام نهند و...»

۴. محبوبیت در دل مردم:

خداوند متعال می‌فرماید:

«إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا»^۳

کسانی که ایمان آورده و عمل صالح انجام داده‌اند، خداوند رحمان محبت آنها را در دل افراد می‌افکند.

ایمان و عمل صالح جاذبه و کشش فوق‌العاده و شعاعی به وسعت عالم هستی دارد، ذات پاک خداوند نیز چنین کسانی را دوست دارد و نزد اهل آسمان‌ها نیز محبوبند و

۱. نحل: ۹۶.

۲. همان: ۹۷.

۳. مریم: ۹۶.

این محبت نیز در قلوب انسان‌ها پرتوافکن می‌شود. راستی چه لذتی از این بالاتر که انسان احساس کند محبوب همه پاکان عالم می‌باشد. هیچ‌کس نمی‌تواند این حقیقت را انکار کند که نتیجه مستقیم خدمت خالصانه به جامعه، جلب عواطف و رسوخ در قلوب می‌باشد.

۵. مایه آمرزش گناهان:

این حقیقت که ایمان و عمل صالح مایه پاک‌شدن گناهان و مغفرت آنها می‌گردد، در آیات متعدد چون آیه هفتم از سوره عنکبوت و آیه نهم از سوره تغابن و دیگر آیات آمده است و از آن جمله است آیه دوم سوره محمد که می‌فرماید:

«وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ»:

آنان که ایمان آورده‌اند و عمل نیک انجام داده‌اند و بر آنچه که بر محمد (صلی الله علیه و آله) نازل شده در حالی که آئین حق از جانب خداست، ایمان آورده‌اند، گناهان آنان را بخشوده و حال آنها را اصلاح کرده است «و به هدف آفرینش که سعادت در جهان است، هدایت کرده است».

اما از این وعده بالاتر وعده‌ای است که حق تعالی به تبدیل گناهان توبه‌کنندگان و مؤمنانی که اعمال صالح انجام می‌دهند، به حسنات داده است.

«إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا»^۱

مگر کسانی که توبه کنند و ایمان آورند و عمل صالح انجام دهند که خداوند گناهانشان را به حسنات تبدیل خواهد نمود. خداوند آمرزنده و مهربان است.

۶. ترفیع درجه و توفیق:

«إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ»^۲: به سوی او بالا می‌رود کلام پاکیزه

و عمل صالح آن را رفعت می‌بخشد.

انجام برخی اعمال، باعث توفیق بیشتر می‌شود و گاه اعمال صالح، زنجیروار توفیقات و برکات خاصی را در پی دارد که در صورت قدردانی و حفظ تقوا، می‌توان به نهایت الطاف و نتیجه کامل از این طریق نائل گشت.

۱. فرقان: ۷۰.

۲. فاطر: ۱۰.

اگر کسی زیرک باشد، در می‌یابد که گاه عملی نیک، توفیقی را در پی دارد و در صورت بهره‌برداری نیکو و شایسته از آن توفیق، فرصتی دیگر برای پیروزی در امتحان الهی و ترقی در نردبان کمال، در پیش راه انسان قرار می‌گیرد و در صورت قبولی در امتحانات بعدی، همین‌طور حوادث بعدی برای رشد سریع انسان چیده می‌شود. مثلاً ای بسا حاجت رواکردن یک محتاج، جایزه‌ای همچون حج و عمره یا زیارت امام رضا علیه السلام یا امام حسین علیه السلام در کربلا را در پی داشته باشد و در صورت حُسن استفاده از آن توفیق؛ یعنی زیارت یا حج، شاید به جوایز و فرصت‌های بی‌نظیر معنوی بتوان دست یافت و راه برکات و ترقیات معنوی را برای ابد به روی خود گشود. از جمله اعمال توفیق‌آور می‌توان نمونه‌های زیر را نام برد: احترام به والدین و اساتید، احترام به سادات و علما، دعا برای دیگران، شادکردن دل‌ها، نجات مظلوم و پناه‌دادن به پناه‌جو، هرگونه خدمت و احسان به دیگران، احسان به تمام مخلوقات حتی حیوانات.

به یک نمونه از این اعمال توفیق‌آور توجه کنید تا مشاهده فرمایید که پیروزی در یک امتحان و حفظ احترام مادر تا کجا می‌تواند راه معنویت را به روی انسان بگشاید: «عالم زاهد وارسته، مرحوم شیخ حسین بن شیخ مشکور (قدس سرهما) فرمود: در عالم رؤیا دیدم در حرم مطهر حضرت اباعبدالله علیه السلام مشرف هستم و آن حضرت نیز در آنجا تشریف دارند. در این هنگام جوانی عرب وارد شد و سلام کرد و حضرت نیز با لبخند جوابش دادند.

فردای آن شب که شب جمعه بود، به حرم امام حسین علیه السلام مشرف شدم و در گوشه حرم توقف کردم. ناگهان همان جوان عرب که در خواب دیده بودم، وارد حرم شد و چون مقابل ضریح مقدس رسید، با لبخند به حضرت سلام کرد؛ ولی من دیگر حضرت سیدالشهدا را ندیدم [که چگونه جوابش را داد]. و مراقب آن جوان عرب بودم تا از حرم خارج شد. به دنبال او رفتم و سبب لبخندش را در هنگام سلام‌دادن به امام علیه السلام پرسیدم و خواب خودم را نیز مفصل برایش نقل کردم و سپس پرسیدم: چه کرده‌ای که امام علیه السلام با لبخند به تو جواب می‌دهند؟

جوان گفت: من پدر و مادر پیری دارم و در چند فرسخی کربلا زندگی می‌کنیم. شب‌های جمعه که برای زیارت می‌آمدم، یک هفته پدرم را سوار بر الاغ می‌کردم و می‌آوردم و یک هفته مادرم را می‌آوردم. تا اینکه شب جمعه‌ای نوبت پدرم بود؛ چون او

را بر الاغ سوار کردم؛ مادرم گریه کرد و گفت: مرا هم باید ببری! شاید تا هفته دیگر زنده نباشم!

به مادرم گفتم: امشب باران می‌بارد و هوا سرد است و بُردن دو نفر مشکل است؛ اما نپذیرفت! ناچار پدرم را سوار کردم و مادرم را بر دوش کشیدم و با زحمت بسیار آنها را به حرم امام حسین علیه السلام رسانیدم. چون در آن حالت همراه با پدر و مادرم وارد حرم شدم، حضرت سیدالشهدا علیه السلام را دیدم و سلام کردم، آن بزرگوار به من لبخند زدند و جوابم را دادند و از آن وقت تا به حال، هر شب جمعه که به کربلا مشرف می‌شوم، حضرت امام حسین علیه السلام را می‌بینم و ایشان با تبسم جوابم را می‌دهند.^۱

۷. خلافت در زمین

«وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ...»^۲

در این آیه خداوند متعال به مؤمنان که اعمال صالح انجام می‌دهند، وعده داده است که به یقین ایشان را جانشینان خود در زمین گرداند؛ چنانچه با مؤمنان صالح از امت‌های گذشته چنین کرد....

چنان‌که صاحب‌المیزان فرموده: مراد از خلافت در زمین ممکن است خلافتی الهی نظیر آدم، داود و سلیمان علیهم السلام باشد و ممکن است مراد ارث‌دادن زمین به ایشان و مسلط کردن ایشان بر زمین باشد. چنان‌که فرمود: «أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ».^۳

۸. استجاب دعا

«وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُم مِّن فَضْلِهِ...»^۴ خداوند متعال وعده داده است که دعای کسانی را که ایمان آورده‌اند و اعمال صالح انجام داده‌اند را مستجاب فرموده و از فضل خود برایشان بیافزاید.

مراد از استجاب، اجابت دعاست و چون عبادت خود نوعی دعوت و خواندن خداوند متعال است؛ بنابراین خداوند از قبول عبادت آنان به استجاب تعبیر فرمود. به دلیل آنکه در ادامه فرمود: «ویزیدهم من فضله»؛ چون ظاهر این جمله آن است که مراد

۱. داستان‌های شگفت؛ ص ۲۵۵. کرامات الحسینیه؛ ج ۱، ص ۹۷.

۲. نور: ۵۵.

۳. انبیاء: ۱۰۵.

۴. شوری: ۲۶.

از زیادت‌کردن فضل خدا، زیاد‌کردن ثواب باشد و نیز از اینکه در مقابل استجابت مؤمنین فرمود: «و کافران عذابی شدید خواهند داشت».

اهدای اعمال صالح به چهارده معصوم

یکی از انواع توسلات به ناحیه مقدسه حضرت صاحب‌الزمان علیه السلام هدیه نمودن ثواب اعمال و عبادات مختلف از سوی منتظران به آن محور هستی است. در روایات اهل بیت علیهم السلام نسبت به این موضوع بسیار تأکید شده و فضیلت فراوانی برای آن برشمرده‌اند؛ از آن جمله شخصی از اصحاب حضرت امام کاظم علیه السلام از آن حضرت علیه السلام سؤال کرد من در ماه مبارک رمضان گاهی بیش از چهل ختم قرآن انجام می‌دهم و ثواب هر یک از آنها را به حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم و یک ائمه علیهم السلام و همچنین شما هدیه می‌کنم. این عمل من چه ثوابی دارد؟

آن حضرت علیه السلام پاسخ فرمودند: «ثوابش این است که در روز قیامت با ایشان خواهی بود». او عرض کرد: الله اکبر؛ چه منزلت بزرگی به واسطه این عمل نصیب من می‌شود و سه مرتبه این سخن را تکرار کرد. امام علیه السلام فرمودند: بلی، چنین است.^۱

سیدابن طاووس رحمته الله در کتاب خود ضمن نقل روایتی می‌نویسد:

«کسی که ثواب نماز را چه فریضه و چه نافله برای رسول خدا، امیرالمؤمنین و اوصیای پس از آن حضرت صلی الله علیه و آله و سلم قرار دهد، خداوند ثواب نماز او را به چندین برابر می‌کند... و پیش از آنکه روح از بدن او جدا شود، به او می‌فرماید: ای فلان‌بن‌فلان هدیه‌های تو و احسان‌هایت به ما رسید؛ پس دلت خوش باد و چشمت به آنچه خداوند متعال برای تو مهیا فرموده روشن و آنچه را که بدان رسیدی، گوارایت باد».

راوی از امام علیه السلام می‌پرسد: چگونه باید هدیه کرد؟ امام علیه السلام می‌فرمایند:

«قصد می‌نماید ثواب نمازش برای حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم باشد و اگر هم بتواند هر روز افزون بر نمازهای پنج‌گانه و نوافل آنها، دو رکعت نماز برای هر یک از ائمه علیهم السلام هدیه نماید».^۲

چهارعامل برای توفیق انجام عمل صالح

باید دانست عواملی برای موفق‌شدن به انجام عمل صالح وجود دارد که به نوعی زمینه صدور عمل صالح را مهیا می‌سازد.

۱. کافی؛ ج ۲، ص ۱۱۸، ح ۴.

۲. جمال‌الاسبوع؛ ص ۲۵۳؛ بحارالانوار؛ ج ۱۰۲، ص ۲۵۶، ح ۳ به نقل از صدوق؛ التهذیب.

به چهار مورد از مهم‌ترین مقتضیات عمل صالح بر اساس آیات قرآن کریم اشاره می‌گردد:

۱. یاد خدا

«وَهُمْ يَصْطَرِّخُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أُولَئِكَ نُعَذِّبُكُمْ مَا يُنذَرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمْ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ»^۱

دوزخیان آرزو می‌کنند که به دنیا باز گردند و عمل صالح انجام دهند. به ایشان خطاب می‌شود: مگر به شما مهلت عمر داده نشد که برای کسی که می‌خواست یاد خدا کند و متذکر گردد، کافی بود؟

از این آیه فهمیده می‌شود که یاد خدا و یادآوری حقایق، زمینه‌ساز عمل صالح است. چنان‌که به صراحت در آیه ذیل از این عامل یاد شده است:

«إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ»^۲

مگر کسانی که ایمان آوردند و اعمال صالح به جا آوردند و خدا را یاد کردند.

۲. توبه

توبه که به معنی بازگشت به سوی خداست، از مهم‌ترین مقدمات گرایش مؤمن به سوی اعمال صالح است. چنان‌که فرمود:

«إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا»^۳

مگر کسانی که توبه کنند و ایمان آورند و عمل صالح به جا آورند؛ پس خداوند گناهان ایشان را به حسنات تبدیل خواهد کرد و خداوند آمرزنده مهربان است.

«وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا»^۴

و هرکس توبه کند و عمل صالح انجام دهد، به راستی چنین کسی به سوی خدا بازگشته است.

۱. فاطر: ۳۷.

۲. شعرا: ۲۲۷.

۳. فرقان: ۷۰.

۴. فرقان: ۷۱.

«إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ»^۱.

۳. صبر

از آنجا که انجام اعمال صالح با مشقت و سختی همراه است، توفیق انجام عمل صالح نیازمند شکیبایی در برابر سختی مخالفت با نفس است. این مطلب از چند آیه به دست می‌آید که به برخی از آنها اشاره می‌شود:

«إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ»^۲

مگر آنان که شکیبایی کردند و اعمال صالح به جای آوردند، آمرزش و پاداش بزرگ از آن ایشان است.

«وَقَالَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَكَانَ يُلْقَاهَا إِنَّا الصَّابِرُونَ»^۳

کسانی که به ایشان علم داده شده بود، گفتند: وای بر شما پاداش خدا برای کسانی که ایمان آورده و عمل صالح انجام داده‌اند، بهتر است و جز صابران موفق به عمل صالح نمی‌گردند.

۴. روزی حلال

«يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ»^۴

ای پیامبران از روزی‌های حلال و پاکیزه بخورید و عمل صالح انجام دهید.

این آیه به روشنی دلالت دارد که روزی حلال یاور مؤمن در انجام عمل صالح است.

فقره دوم: درخواست حاجت از خدا

وَاقْضِ لِي فِيهِ الْحَوَائِجَ وَالْأَمَالَ:

و حاجت‌ها و آرزوهایم را برآورده ساز.

در قرآن کریم چنین آمده است:

۱. نور: ۵.

۲. هود: ۱۱.

۳. قصص: ۸۰.

۴. مومنون: ۵۱.

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ»^۱

ای مردم، شما محتاج به خدایید و خداوند تنها بی‌نیاز و ستوده است.

توضیح اینکه فقر، منحصر در مخلوقات و خصوصاً در انسان است و بی‌نیازی منحصر در ذات خداوند می‌باشد. او غنی بالذات است و انسان‌ها فقیر بالذات و نمی‌توانند به وسیله چیزی غیر از خدا به بی‌نیازی دست یابند. برای همین از خداوند متعال درخواست می‌کنیم: «وَأَقْضِ لِي فِيهِ الْحَوَائِجِ وَالْأَمَالَ».

هرچه انسان مؤمن در وادی توحید پیش رود، وابستگی و فقر ذاتی و احتیاج خویش را به خدای متعال و ولایت و کفایت او بیشتر احساس می‌نماید و مسلماً برای نزدیکی به ولایت الهی و قرب پروردگار، باید هر چه بیشتر به اسباب و عواملی تمسک جوید که او را به این ولایت نزدیک‌تر می‌سازد.

شرط قبولی دعا و برآورده شدن حوائج

شرط قبولی دعا و برآورده شدن حوائج این است که امیدمان فقط به خدا باشد و اگر دلمان به جای دیگر گرم باشد و امید به دیگری داشته باشیم، بدانیم که حاجت‌مان برآورده نمی‌شود.

خداوند متعال به یکی از پیامبرانش فرمود:

«إِذَا وَاللَّهِ لَا تُسْعَفُ حَاجَتُكَ وَ لَا يَبْلُغُكَ أَمْلُكَ وَ لَا تُنْجَحُ طَلِبَتُكَ قُلْتُ وَ مَا عَلِمَكَ رَحِمَكَ اللَّهُ قَالَ إِنَّ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَدَّثَنِي أَنَّهُ قَرَأَ فِي بَعْضِ الْكُتُبِ أَنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى يَقُولُ وَ عِزَّتِي وَ جَلَالِي وَ مَجْدِي وَ ارْتِفَاعِي عَلَى عَرْشِي لَأَقْطَعَنَّ أَمَلَ كُلِّ مُؤْمَلٍ [مِنَ النَّاسِ] غَيْرِي بِالْيَأْسِ وَ لَأَكْسُوْنَهُ تَوْبَ الْمَذَلَّةِ عِنْدَ النَّاسِ وَ لَأُنْحِيَنَّهُ مِنْ قُرْبِي ...»^۲

قسم به عزت و جلالم! آرزوی هر آرزوکننده به غیر خودم را قطع می‌کنم. به اینکه او را مأیوس کنم و او را پیش مردم لباس خواری بپوشانم و از گشایش و فضل خود دورش نمایم. آیا بنده‌ام غیر مرا در سختی‌ها امید دارد، در صورتی که سختی‌ها در دست من است و آیا امید به غیر من دارد در حالی که من بی‌نیاز و جوادم و کلیدهای درهای بسته شده در دست من است و درب رحمتم برای دعاکننده‌ها باز است ...

۱. فاطر: ۱۵.

۲. کافی؛ ج ۲، ص ۶۶.

برای استجاب دعا و برآورده شدن خواست انسان به وسیله دعا، شرایط متعدد و مختلفی در روایات مطرح شده و موانعی را نیز باید برطرف نمود که در اینجا به طور خلاصه به چند مورد اشاره می‌شود:

۱. ارتباط با خدا در هر حال:

امام صادق علیه السلام فرمود: جلد می‌فرمود: «در دعا پیش‌دستی کنید [پیش از آنکه گرفتار شوید، دعا کنید]؛ زیرا چون بنده‌ای بسیار دعا کند و بلایی به او برسد و دنبالش دعا کند، گفته شود: صدای آشناست و اگر همواره اهل دعا نباشد و بعد از پیش‌آمد ناگوار دعا نماید، به او گفته شود: تاکنون کجا بودی؟»^۱

خداوند به پیامبرش دستور می‌دهد: «نفس خویش را در کمال شکیبایی در هر بامداد و شامگاه به دعا کردن و جلب خشنودی خدا وادار کن».^۲

قرآن کسانی را که فقط در هنگام گرفتاری و مشکلات دعا می‌کنند، مورد نکوهش قرار داده است:

«وقتی به انسان گرفتاری و غمی روی می‌آورد، ما را در هر حال [خواب و بیداری، نشسته و ایستاده] بخواند و چون گرفتارش را برطرف کنیم، برود [و از ارتباط خود با خدا از جهت کمیت و کیفیت بکاهد و گاهی قطع نماید، به گونه‌ای که] گویی اصلاً ما را برای گرفتاری که به او رسیده بود، نخوانده است!».^۳

در اصول کافی آمده که خداوند به حضرت داوود علیه السلام فرمود:

«مرا در روزهای خوش و آسایش یاد کن تا من دعای تو را در روزهای گرفتاری و سختی اجابت کنم».^۴

۲. دعا باید از صمیم قلب باشد:

تمام ذرات وجود انسان یک چیزی را بخواهد و طلب کند و دل و زیانش با عمل و رفتارش هماهنگ باشد.

۱. اصول کافی؛ ج ۴، کتاب دعا، باب التقدیم فی الدعاء، ص ۲۲۰.

۲. کشف: ۲۸.

۳. یونس: ۱۲.

۴. بحار الانوار؛ ج ۹۳، ص ۳۸۱.

امام صادق علیه السلام فرمود: «خدا دعایی را که از دل غافل و بی‌خبر برخیزد، مستجاب نمی‌کند؛ پس وقتی دعا کنی، از عمق دل به او روی آور [و دلت را با زبانت همراه گردان] و سپس به اجابت دعایت مطمئن باش».^۱

۳. قطع امید از غیر خدا و امید و اطمینان به خداوند:

امام صادق علیه السلام فرمود: «هرگاه یکی از شما بخواهد که هر چه از خدا درخواست می‌کند، خدا به او عطا فرماید؛ باید از همه مردم ناامید و مأیوس گردد و هیچ امیدی جز به درگاه خدا نداشته باشد».^۲

۴. همراه با تلاش و تدبیر:

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «الدَّاعِي بِلَا عَمَلٍ كَالرَّامِي بِلَا وَتَرٍ»^۳: کسی که دعا می‌کند و به دنبال آن تلاش و عمل نمی‌کند، مانند آن است که بی‌چله کمان تیر می‌اندازد. دعا نمی‌تواند جای تلاش و برنامه‌ریزی را در زندگی بگیرد؛ بلکه مکمل آن می‌تواند باشد.

۵. حالت تضرع و دلی شکسته:

امام صادق علیه السلام فرمود: «هرگاه دلتان شکست، دعا کنید؛ زیرا دل تا پاک و خالص نشود، شکسته نمی‌شود».^۴

۶. مکان دعا در استجابت تأثیر دارد:

مثلاً دعا در حرم امامان علیهم السلام به ویژه حرم امام حسین علیه السلام و کنار خانه خدا به ویژه مقام حضرت ابراهیم علیه السلام و کنار حجرالاسود.

۷. زمان دعا:

دعای پنهانی و در تاریکی شب زودتر به اجابت می‌رسد، به ویژه در قنوت یا سجده نماز «وتر» که بعد از خواندن هشت رکعت نماز شب و دو رکعت نماز شفع خوانده می‌شود.

۱. همان؛ ص ۳۰۵.

۲. عدة الداعی؛ ص ۹۷.

۳. همان.

۴. مکارم الاخلاق؛ ص ۳۱۵.

پیامبر ﷺ فرمود: «برای خدا منادی هست که هنگام سحر ندا می‌کند: آیا دعاکننده‌ای هست تا اجابت نمایم؟ آیا استغفار کننده‌ای هست تا مورد بخشش قرار دهم؟ آیا درخواست کننده‌ای هست تا به او عطا نمایم؟»^۱
قرآن می‌فرماید: «پروردگار خود را به حالت تضرع و تذلل و در پنهانی و خفا بخوانید».

دعا در شب‌های ماه رمضان و رجب و دهه اول ذی‌الحجه و غیر آن دعا را به اجابت نزدیک می‌کند.

۸. توسل به چهارده معصوم علیهم‌السلام:

و آنها را بر پایه آیه شریفه «وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ» وسیله و شفیع قرار دادن.

۹. غسل توبه و نماز:

غسل توبه انجام داده و وضو گرفته و چهار رکعت نماز بخواند. در هر رکعت یک مرتبه سوره حمد و سه مرتبه توحید و یک مرتبه سوره «الناس» و یک مرتبه «فلق» را بخواند. بعد از نماز هفتاد مرتبه «استغفرالله ربی و اتوب الیه» و بعد از هفت مرتبه «لا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ»؛ سپس بگویند: «بَاعَزِيزُ، يَا غَفَّارُ، اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَ ذُنُوبَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ فَانَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ...»^۲

به این ترتیب شخص در جاده دعا قرار می‌گیرد و باید مراقب باشد تا راه دعا را درست بییماید و به بیراهه نرود. نشانی راه دعا را ذکر خواهیم کرد.

۱۰. طهارت و پاکی از هرگونه آلودگی ظاهری و باطنی:^۳

گفته‌اند شرط بسیار مهم تأثیر اذکار و ادعیه و اوراد و نظائر آنها، طهارت انسان است که صرف لقلقه زبان سودی نبخشد؛ بلکه مبدا موجب قساوت و دوری هم بشود؛ زیرا ذکر عاری از فکر است؛ یعنی قلب بی‌حضور است و قلب بی‌حضور، چراغ بی‌نور است و شخص بی‌نور از ادراک حقایق دور است و مثل ذکر بی‌حضور، مثل کوری است که در دست او مشعل نور است.^۴

۱. میرزا جواد آقا ملکی تبریزی؛ رساله «لقاءالله»؛ ص ۱۱۹.

۲. عدة الداعی؛ ص ۸۷.

۳. حسن زاده آملی؛ رساله وحدت از دیدگاه عارف و حکیم؛ ص ۴۲.

۴. حسن زاده آملی؛ رساله ذکر، ذاکر و مذکور؛ فصل ۶، ص ۶۲.

۱۱. صلوات فرستادن بر پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و ائمه اطهار عَلَيْهِمُ السَّلَامُ:

قبل از دعا و بعد از دعا است، به گونه‌ای که دعا در لفافه صلوات قرار گیرد. امیرمؤمنان علی عَلَيْهِ السَّلَامُ در کلام دل‌انگیزی در این باره فرمود: «هر گاه از خدای سبحان درخواستی داری، ابتدا بر پیامبر اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ درود بفرست؛ سپس حاجت خود را بنخواه؛ زیرا خدا بزرگوarter از آن است که از دو حاجت درخواست شده، یکی را برآورده و دیگری را باز دارد»^۱.

۱۲. دعای دسته‌جمعی:

امام صادق عَلَيْهِ السَّلَامُ فرمود: «هر گاه پیش‌آمدی پدرم را غمناک می‌کرد، زنان و کودکان را جمع می‌کرد؛ سپس دعا می‌نمود و آنها آمین می‌گفتند»^۲.
و همچنین فرمود: «هیچ‌گاه چهارنفر با هم اجتماع نکرده‌اند که برای مطلبی به درگاه خدا دعا کنند، جز اینکه با اجابت آن دعا از هم جدا شده‌اند»^۳.

فقره سوم:

يَا مَنْ لَا يَحْتَاجُ إِلَى التَّفْسِيرِ وَالسُّؤَالِ:
ای کسی که نیازمند به شرح و سؤال بندگان نیستی.

خدا نیاز به شرح و سؤال ندارد

ای خدایی که احتیاج نداری که من حاجتم را برای تو تفسیر و شرح کنم؛ چرا که خداوند عالم است به گرفتاری و مشکل من. نه تنها خداوند نیاز به شرح و تفسیر حاجاتمان ندارد؛ بلکه ائمه عَلَيْهِمُ السَّلَامُ هم همین‌طور هستند؛ چراکه عالم به حاجات و دعاها می‌باشند. خدایا برای برآورده کردن حاجات ما؛ حتی احتیاج به شنیدن درخواست ما نداری. کسانی که از تو درخواستی هم ندارند، تو کار آنها را راه می‌اندازی. در دعای ماه رجب می‌خوانیم:

«يَا مَنْ يُعْطِي مَنْ سَأَلَهُ يَا مَنْ يُعْطِي مَنْ لَمْ يَسْأَلْهُ وَمَنْ لَمْ يَعْرِفْهُ تُحْنِنًا مِنْهُ وَ رَحْمَةً»^۴

۱. نهج البلاغه؛ حکمت ۳۶۱، ترجمه محمد دشتی.

۲. اصول کافی؛ ج ۴، کتاب دعا باب اجتماع فی دعا، ص ۲۴۱.

۳. همان.

۴. بحار الأنوار؛ ج ۹۵، ص ۳۹۰؛ مفاتیح الجنان؛ از ادعیه ماه رجب.

ای خدایی که اعطا می‌کنی حاجات کسانی را که از تو درخواست می‌کنند و بجا می‌آوری حاجات کسانی را که از تو درخواست نکرده‌اند و تو را نمی‌شناسند.

خالق بشر محال است که از جزئیات وجود او بی‌خبر بماند، آن هم خلقتی که دائم و مستمر است؛ زیرا لحظه به لحظه فیض وجود از ناحیه خداوند به موجودات می‌رسد. چگونگی ممکن است او از ظاهر و باطن ما بی‌خبر باشد، در حالی که خدای متعال از رگ گردن به ما نزدیک‌تر است:

«وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ»^۱.

آری خداوند عالم از همه حاجات ما آگاه است؛ ولی او خود چنین مقدر کرده است که ما وظیفه درخواست و دعا را انجام دهیم تا برای رسیدن به حاجت‌هایمان از جانب خود ما هم تلاشی صورت گرفته باشد و وظیفه عبودیت و پرستش خود را انجام داده باشیم: «وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى»^۲.

فقره چهارم:

يَا عَالِمًا بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ:

ای خدایی که ناگفته به حاجات و به سرائر خلق آگاهی.

خدایا تو احتیاج به تفسیر و توضیح حاجات بندگانت نداری؛ زیرا عالم هستی به هر امری که در دل بندگانت است.

این معنا را خداوند متعال در قرآن با صراحت کامل بیان نموده است:

«إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ»^۳.

یقیناً چیزی در زمین و در آسمان بر خدا پوشیده نیست.

«رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا

فِي السَّمَاءِ»^۴: پروردگارا! یقیناً تو آنچه را ما پنهان می‌داریم و آنچه را آشکار می‌کنیم،

می‌دانی و هیچ چیز در زمین و آسمان بر خدا پنهان نیست.

«إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى»^۵.

۱. ق: ۱۶.

۲. نجم: ۳۹.

۳. آل عمران: ۵.

۴. ابراهیم: ۳۸.

۵. اعلی: ۷.

«قُلْ إِنْ تُخَفُّوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبَدُّوهُ يَعْلمَهُ اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»^۱ بگو: اگر آنچه [از نیت‌های فاسد و افکار باطل] در سینه‌های شماست، پنهان دارید یا آشکار کنید، خدا آن را می‌داند و نیز آنچه را در آسمان‌ها و آنچه را در زمین است، می‌داند و خدا بر هر چیز تواناست. حال که نهان و آشکار تمام خلایق به هیچ‌وجه از جناب او مخفی نیست و ظاهر و باطن تمام عالم و کلیه موجودات و همه هستی و آفرینش در پیشگاه علم آن حضرت حاضر است، انسان باید در کمال شکستگی و انکسار و رقت قلب و اشک چشم از خدا بخواهد که از گناهانش درگذرد و آبروی او را در دنیا و آخرت حفظ کند.

فقره پنجم: صلوات

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ:

خدایا درود بفرست بر محمد و خاندان طاهر و پاک او.

درود و صلوات بر پیامبر و آل او در حقیقت تقاضای مقام بالاتر و والاتر، برای آن بزرگواران می‌باشد، ذکری که خداوند متعال و ملائکه مقرب او نیز به آن ذاکر می‌باشند، همان‌گونه که قرآن کریم می‌فرماید:

«إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا»^۲

افزون بر اینکه این درود و صلوات تقاضای مقام بالاتر برای آن حضرات است، در عین حال برای گوینده آن نیز نورانیت می‌آورد، نورانیتی در قبر و نوری برای عبور از صراط و نوری در بهشت و موجب می‌شود نفاق از دل زائل شود و اگر مجلس و محفلی تشکیل گردد و کلامی بر زبان جاری شود و در آن یاد و ذکری از صلوات بر پیامبر و آل او نشود، در آن مجلس و محفل جز حسرت و وبال چیزی نصیب اهلش نخواهد شد؛ بنابراین خدای متعال ما را امر به درود بر آنها نموده است و این امر به دلیل آن است که آنها گوهر گران‌قدر عالم آفرینش هستند.

۱. آل عمران: ۲۹.

۲. احزاب: ۵۶.

صلوات دعای مستجاب

حضرت امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«هر که به درگاه خدای عزوجل حاجتی دارد، باید به صلوات بر محمد و آتش شروع کند و سپس حاجت خود را بخواهد و در آخر هم به صلوات بر محمد و آل محمد پایان دهد؛ زیرا خدای عزوجل کریم‌تر از آن است که دو طرف [دعا] را بپذیرد و وسط [دعا] را واگذارد [و به اجابت نرساند]؛ زیرا صلوات بر محمد و آل محمد محجوب نیست و بدون برخورد به حاجبی بالا رود»^۱.

تمام دعاهای صحیفه سجادیه نیز با صلوات آغاز می‌شود و یا پایان می‌یابد. در برخی از دعاها نیز در اواسط دعا، صلوات فرستاده شده است؛ زیرا ائمه معتقدند صلوات، ذکر برآورده شدن حاجت است و در هر دعایی که صلوات فرستاده شود، اجابت آن از سوی خدا حتمی است.

در دعای ۴۴ به کرات صلوات تکرار شده و دعا برای حفظ توحید، رسیدن به منزلت بالا در نماز و شناخت حرمت خدا از خداوند مسئلت شده است. در قسمتی از این دعا آمده است:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، فِي كُلِّ وَقْتٍ وَكُلِّ أَوَانٍ وَعَلَى كُلِّ حَالٍ عَدَدَ مَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ مِنْ صَلَّيْتَ عَلَيْهِ، وَأَضْعَافَ ذَلِكَ كُلَّهُ بِالْأَضْعَافِ الَّتِي لَا يُحْصِيهَا غَيْرُكَ، إِنَّكَ فَعَالٌ لِمَا تُرِيدُ»:

بار خدایا بر محمد و آل محمد درود فرست، به شمار درودهایی که بر هر کس نثار فرموده‌ای و چندین برابر آن به چندین برابر که هیچ کس جز تو شمار آن نداند که تو هر چه خواهی، کنی.

ذخیره‌شدن صلوات برای قیامت

هر مؤمنی پنج ملک موکل دارد:

۱. ملکی پیش روی او که شیطان را از او دور می‌گرداند.
۲. ملکی در عقب سر او که آفات آسمان را از او باز می‌دارد.
۳. ملکی در طرف راست او که حسنات او را می‌نویسد.
۴. ملکی در طرف چپ او که سیئات او را می‌نویسد.

۱. اصول کافی؛ ج ۴، ص ۲۵۲.

۵. ملکی در ناصیه او که او را «حافظ» می‌گویند و هر صلواتی که آن مؤمن در شب می‌فرستد، آن ملک او را نگاه می‌دارد تا وقت طلوع آفتاب و در آن وقت می‌رود و باز به جهت حفظ صلوات روز می‌آید.

رفتن آن فرشته برای آن است که نزد مرقد مطهر سید کائنات صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ می‌رود و در برابر قبر می‌ایستد و می‌گوید: «السلام علیک یا رسول الله»؛ فلان بن فلان در این شب یا در این روز بر تو چندین صلوات فرستاد.

آن حضرت می‌فرماید: «صلوات و سلام من بر او باد».

پس آن ملک به زیر عرش می‌رود و می‌گوید: «خداوندا! بنده تو، فلان بن فلان چندین صلوات بر حبیب تو فرستاده است و من به روضه مقدسه آن حضرت رفتم و به عرض رسانیدم. آن حضرت بر او صلوات و سلام فرستاد». خداوند متعال می‌فرماید: «درود بر آن بنده باد» و می‌فرماید: «من صلوات آن بنده را در ابر سفید نورانی گذاشته، در رکنی از ارکان عرش بسپارند و آن صلوات در حجاب عزت محفوظ می‌ماند تا روز قیامت؛ پس وقتی که عمل بنده را می‌سنجند، خدا می‌فرماید: آن صلوات را بیاورند و در کفه حسنات آن بنده بگذارند تا سنگین شود».^۱

۱. علی خمسه‌ای قزوینی (معروف به حکیم هندی)؛ صلوات، کلید حل مشکلات.